

rum profanatio? etc. Alia nos testimonia requirimus. Demus eos bene scripsisse et docuisse, (quod tamen est falsissimum) fructum etiam ex arbore præter folia quarimus, ex fructu arborem noscimus. Impostor censendus est, qui aliam viatori viam monstrat, aliam ipse inquit.

VII. Discimus tertio, discretionem in laudando proximo observandam; ut ne facile scilicet laudemus eum præsentem: ne laqueum superbiam ei objiciamus, vel adulari videamur. Christus enim Joannem, non nisi postquam discessissent nuntii ejus, ut ait S. Lucas, commendare cepit. Laudandus ergo est proximus, quando laude dignus; quando ejus laus ad aliorum ædificationem, vel damnum ab iis amoliendum tendit, uti in præsentem casu. Laudavit enim Joannem Christus, quia laude erat dignissimus. Rursum quia ejus laus in bonum Judæorum et Christi discipulorum vergebat, ut doctrinam Joannis amplecterentur, et vitam ejus imitarentur; denique ne existimarent mutatum et a Christo alienatum esse Joannem, qui certior fieri velit, an ipse esset Messias. Verum hoc absente Joanne, ejusque discipulis fecit, ne ad gratiam ejus loqui videretur. Mercenaria est hæc laus et adulatoria, lucro et mercedi inhians, de veritate suspecta, proximo insidiosa.

VIII. Discimus quarto, Christum vere Messiam fuisse, ex duplici prophetarum oraculo in eo completo. Primum est Isaia qui c. XXXV prædixit a Messia illuminandos cæcorum oculos, surdorum aures aperiendas, claudos erigendos; et cap. LXI. evangelizandos pauperes. Hæc autem omnia fecit Christus cum legati Joannis advenirent. Alterum est Malachia cap. III. qui in persona Christi prophetans ait: *Ecce ego mitto angelum meum, et præparabit viam ante faciem meam.* Hoc autem in Joanne impletum esse ostendit Christus, cum ait: *Hic est de quo scriptum est: Ecce ego mitto Angelum meum ante faciem tuam, etc.* Ubi tamen advertendum prophetam loqui in persona Christi, ut dixit, Christum vero in persona Patris, modestiam causa; ne si diceret a se missum esse Joannem, arrogantiam insimularetur ab invidis Judæis, quem morem perpetuo servavit disputans cum illis.

Nos ergo, auditores, qui primum Christi adventum non cum Judæis expectamus, sed ransisse scimus, ad secundum attendamus: et tsi tuba prima recreavit nos, demus operam ne secunda terreat nos; quod fiet si cum dulcedine prioris terrorem posterioris sedulo cogitemus. Resonet semper in auribus nostris sonitus illè: *Surgite mortui, venite ad judicium, etc.*

CONCIO XI.

MYSTERIA.

- I. Cur missi discipuli a Joanne? — II. Cur factis, non verbis asserit Christus? — III. Cur edita a Christo miracula? — IV. Num pauperibus tantum evangelizavit Christus? — V. Cur Joannem non commendat coram ejus discipulis? — VI. Quomodo Joannes plus quam propheta? — VII. Joannes cur angelus?

THEMA.

Tu es qui venturus es, an alium expectamus?
Matth. XI.

Sapientis verbum est Prov. XXX. *Qui fortiter premit ubera ad eliciendum lac, exprimit butyrum.* Quæ verba licet aliqui in malum dici putent, communior tamen interpretatio sumit in bonam partem, ut S. Gregorius l. II. moral. cap. I. qui sic ea explicat: «Ubera quippe, inquit, fortiter premimus, cum verba sacri eloqui subtili intellectu pensamus; qua pressione dum lac quærimus, butyrum invenimus, quia dum nutriri vel tenui intellectu quærimus, ubertate interna pinguedinis unguimur.» Verum hac in re observandum etiam est, quod immediate subdit Sapiens: *Qui vehementer emungit, elicit sanguinem.* Quod ibidem exponens subjicit Gregorius: «Quod tamen nec nimie, nec semper agendum est, ne dum lac quæritur, ab uberibus sanguis sequatur. Plerumque etenim quidam dum verba sacri eloqui, plus quam debent, discutiunt, in carnalem intellectum cadunt. Sanguinem quippe elicit, qui vehementer emungit.» Hæc Greg. Nos ergo, auditores, qui in hodierno Evangelio, quasi in ubere matris, lac verbi divini deprehendimus, hoc ita discutiemus, ut ne sanguis consequatur. Spiritualem intellectum, non carnalem audiemus.

I. Quæritur cur misit Joannes discipulos ad quærendum a Christo, num ipse esset Messias? Dubitavit de hoc Joannes? Respondeo minime dubitasse: quomodo enim nunc auditis Christi miraculis de eo dubitaret, qui jam ante miracula eum Messiam publice prædicarat? Sed misisse primo et primario propter suos discipulos, qui amore magistri obcæcati non credebant Christum esse Messiam, adeoque majorem magistro suo Joanne: cognoverat utique Joannes spiritu prophetico se brevi moriturum, audierat etiam in carcere famam miraculorum Christi; sciens ergo infirmitatem discipulorum suorum, voluit per hanc legationem ignorantiam eorum consulere, et ad Christi agnitionem, ac sequelam eos dirigere. Unde auctor imperfecti ait: «Volebat Joannes discipulos suos Christo adjungere, tamquam si providus pater moriens filios suos consignet tutori.» Imo verius uti pædagogus alienos filios, quos suscepit ad tempus

erudiendos, remittere ad Christum, velut ad verum patrem voluit. Receptam hanc sententiam docet inter alios S. Hieronymus, qui in hunc locum scribit: «Quomodo Salvator interrogat, ubi sit positus Lazarus Joan. XI. ut qui locum sepulchri indicabant, saltem, sic pararentur ad fidem, et viderent mortuum resurgentem. Sic Joannes interficiendus ab Herode, discipulos suos mittit ad Christum, ut per occasionem videntes signa ac virtutes, crederent in eum, et magistro interrogante sibi dicerent.» Confirmatur ex illis Christi verbis: *Beatus est, qui non fuerit scandalizatus in me.* His enim «Non Joannem, sed discipulos ejus percutit;» inquit S. Hieronymus in epist. CLI. ad Algasiam; ut qui in Christo scandalizabantur, non credentes ipsum esse Messiam, Joanne majorem. Si Joannes in Christo scandalizatus fuisset, et de eo dubitasset, non commendasset eum Christus de constantia, quando hic inter alia dixit: *Quid existis in desertum videre? Arundinem vento agitatam?* Quasi dicat: minime gentium.

Secundo, etiam propter Judæos, ut occasione hujus legationis et interrogationis partim confunderentur, quod ipsi ad Christum non mitterent interrogatum, an ipse esset Messias; cum tamen ad ipsum Joannem propterea aliquando misissent, quasi dicat: Vos olim ad me misistis et interrogastis, an essem ego Messias, qui nullum feci miraculum; jam vero istum videtis mirissima operari, et tamen ad eum non mittitis, nec queritis ex eo: *Tues, qui venturus es?* Quod ergo vos facere oportebat, hoc ego loco vestro faciam; partim ut Judæi, occasione Christi data ad respondendum et se manifestandum, erudirentur, et discerent e miraculis suis Christum agnosendum esse.

At inquires: cur Joannes non id affirmando, sed interrogando fecit. Respondeo ne videretur Christo adulari, atque ita testimonium suum enervaret. Vel potius interrogavit, ut Christum ad respondendum seque manifestandum, quis esset, cogeret quodammodo. Sciebat autem nihil inde scandali, sed multum potius utilitatis proventurum.

II. Quæritur, cur Christus factis, non verbis respondeat Joanni se Messiam esse? Respondeo ob plures causas. Prima est, ne si turbis præsentibus palam diceret se Christum esse, occasionem præberet Judæis et Romanis, ut ante præstitum tempus ipsum persequerentur et occiderent; docens interim neminem debere temere se objicere tentationi, et aliorum odio atque invidia.

Secunda, ut Joannes ipse, auditis Christi miraculis, testimonium de ipso ferret, adeoque jam efficaciter demonstraret incredulis Judæis Christum esse Messiam. Majoris laudis est et

majorem fidem obtinet, cum alius te commendat, defendit, vel excusat, quam si tu teipsum.

Tertia, ut efficacius persuaderet, licet occultius, Judæis se Messiam esse; factis enim plus creditur, quam verbis. Unde glossa interlin. ib. ait: *Cessent verba, loquantur opera.* Itali dicunt facta esse viros, verba esse feminas: testimonium autem virorum recipere solent leges, non feminarum. Ubi docetur Christianus, ut operibus demonstret se talem revera esse, non verbis et sola professione. De muliere forti ait Sapiens Proverb. XXXI. *Laudent eam in portis opera ejus.* Idem tibi, Christiane, dicitur: *Ostende mihi fidem tuam ex operibus,* ait S. Jacobus c. II. epist.

Quarta, ut modestiam nobis exemplum præberet; quia enim in vili, pauperulo et servili habitu apparuit: Judæi autem, qui magnificentum, divitem et splendidum Messiam expectabant, non modo affirmanti non credidissent, verum etiam arrogantiam eum arguissent ac risissent. Voluit ergo Dominus intra limites modestiam sese continere.

Quinta, quia quod allegat Christus de miraculis, implicitam etiam continebat assertionem et categoricam responsionem; siquidem verba illa: *Cæci vident, etc.* desumpsit ex Isaia propheta cap. XXXV. et LXI. ubi prædicit ea miracula a Messia patranda esse. Dum ergo nunc ostendit Christus ea a se facta, clare et aperte demonstrat se Messiam esse, juxta prædictionem Isaia, atque ita occasionem offert Joanni ex eo propheta loco convincendi suos discipulos. Sane ex eo Isaia loco S. Justinus in dialog. cum Tryphone, convincit Judæos, quod Christus fuerit Messias.

III. Quæritur, cur edidit Christus miracula in sanandis ægris, etc.? Respondeo primo, ut iis inclinaret voluntatem ad assentiendum fidei, ejusque articulis difficilioribus præsertim. Quia enim fides apertis rationum naturalium subsidiis destituta est ita, ut intellectus ad assentiendum iis cogi nequeat, liberum est voluntati assentiri vel non assentiri, ut experimur etiam in novarum rerum narrationibus quotidianis, quibus pro libitu vel fidem damus, vel negamus, quia per se claræ non sunt. Ergo Dominus ut voluntatem nostram permoveret ad assensum fidei, multa et magna patravit miracula, quæ nisi a maxima eaque divina potentia fieri non posse cerneremus; nostroque intellectu minime assequeremur. Hinc enim facile adducimur Deo etiam esse possibile, quæ fides docet, licet ea non intelligamus. Sic Pharaonem convincere voluit per miracula edita a Moyse, ut crederet Deum velle et præcipere dimissionem Hebræorum.

Secundo, ut his miraculorum beneficiis

devineiret sibi homines, quo non modo in eum crederent, verum etiam eum summe diligere. Qui sponsæ amorem ambit, varie se adornat, inter alia digitos annulis auro et gemmis rutilantibus cingit, ut amorem sponsæ captet. Pari modo Christus ut homines ad fidem et amorem suum pelliceret variis miraculis, summum amorem et benevolentiam spirantibus, manus suas, id est, opera sua condecoravit; ut hinc in amorem ejus raperemur ac cogitarem: Heu qualis et quantus est iste, qui talia efficere potest? Quam bonus et benignus? Quam humanus et misericors, qui tam miro modo omnium miseretur, omnibus succurrit, omnium plagas abstergit?

Tertio, ut doceret homines, qua de causa in mundum venerit, nimirum ut eriperet nos ex omnibus miseriis corporis et animæ. Hoc enim est, quod Isaias dixit cap. LIII. *Vere languores nostros ipse tulit, et dolores nostros ipse portavit*; et ex ipso Matthæus cap. VIII. *Ipsæ infirmitates nostras accepit et ægrotationes nostras portavit*. Intellige tam spirituales quam corporales; spirituales, id est, peccata, eisque debita supplicia, quæ in cruce pro nobis exsolvit; corporales per compassionem, qua motus fuit ad eas auferendas, et morbos sanitati restituendos. Cæterum per corporalium ægrotationum curam manu ducere nos voluit ad spiritualium, utpote longe periculosiorum curam admittendam, de quibus potissimum loquitur Isaias; quarum proles sunt morbi et ærumnæ corporis. Dum enim morbi videbant se a Christo tam benefice et miraculose curari, credebant in eum, ab eoque excitati dolebant et compungebantur de peccatis suis, itaque eorum veniam et gratiam impetrabant. Unde multi docent omnes eos, quos in corpore Christus sanavit, etiam in animo ab eo sanatos et justificatos esse.

IV. Quæritur, itane pauperibus tantum Christus evangelizavit? Respondeo primo: S. Ambrosius, Origenes et Theophylactus in Luc. cap. IV. per pauperes intelligunt homines, præsertim gentiles, qui legibus et prophetis, fide et salute verboque Dei destituti erant, præsertim qui tales se esse agnoscebant; atque his imprimis Evangelium attulit Christus.

Secundo: S. Hieronymus hic, Tertullianus lib. IV. contra Marcion. cap. XIV. Eusebius l. III. demonstr. I. intelligunt pauperes spiritu; his enim Christus imprimis evangelizavit, dicens: *Beati pauperes spiritu*.

Tertio: alii intelligunt proprie pauperes, et qui tenui sunt fortuna, quales erant apostoli et plebs, quæ Christum sequebatur, ejusque verbum audiebat, cum e contra divites Chris-

tum spernerent et riderent. Fuit enim prædicatio Christi de contemptu opum, voluptatum, honorum, de mortificatione et cruce, etc. quæ ad pauperum stomachum et solatium faciunt, displicent vero divitibus mundique sectatoribus. Ut ergo prudens mercator non exponit merces suas curiosis, sed iis, quos intelligit empturos; ita Christus suum Evangelium non proposuit Herodi, qui ex mera curiositate sperabat signum ab eo videre, sed tacuit constanter; pauperibus proposuit quia empturos vidit.

Quarto: per pauperes intelligere possumus mansuetos uti legitur in Isaiâ loco cit. ex Hebr. versione: *Ad annuntiandum mansuetis misit me*. Quotquot ergo mansueti et tractabiles sunt, Evangelii capaces sunt. Tales vero imprimis sunt pauperes; quia paupertas cogit eos cervicem submittere, pati et precari: deinde alii qui per adversa cruciantur, et mansuefiunt.

V. Quæritur, cur post discessum discipulorum Joannis, non coram eis commendat Joannem Christus? Respondeo primo: ne si coram eis laudaret, per adulationem videretur eum laudare, ac ne verba ejus blandientis verba putarentur. Fugit ergo Dominus adulationis etiam umbram.

Secundo: ne discipuli Joannis plus æquo sentirent de magistro. Hunc enim Christo majorem reputabant; plebs contra minorem æquo Joannem existimabat: verbi gratia quasi mutabilis foret, ac jam de Christo aliter sentiret, vel alias ob causas. Ibi Scylla, hic Charybdis: utraque vitanda. Ergo Christus medium tenens, magnopere quidem commendat Joannem coram plebe; sed non coram discipulis ejus; ut ita hi non æquo majorem, illi non æquo minorem reputarent.

VI. Quæritur, quomodo Joannes plusquam propheta? Respondeo plures ob causas, videlicet quia alii propheta, Isaias et Malachias de ipso vaticinati sunt; ille cap. XL. hic cap. III. Quia prophetabat in utero matris, sua exultatione indicans matri præsentiam Christi et matris ejus: quia Christum non solum prædixit, ut alii; sed etiam digito monstravit: quia Christi præcursor, baptizator et prædicator: quia baptismi inventor; quia præco regni cælorum, etc.

VII. Quæritur, cur Joannes vocatur angelus? Respondeo duas potissimum ob causas. Primo ob vitæ sanctitatem et angelicam puritatem. Secundo ob angelicum officium, quod erat nuntiare mundo Salvatoris adventum. Sed has et alias plures causas vide in festo S. Joannis.

AUCTUARIUM.

CONCIO I.

QUIBUS IN REBUS ALIQUI IN GHISTO SCANDALIZATI SINT, UNDE MAGIS EUM AMARE DEBEBANT.

Scandalizati sunt Judæi et gentiles, sed stulte.— I. In conversatione Christi.— II. In verbis Christi.— III. In ejus operibus et miraculis factis in sabbato.— IV. In ejus paupertate et humilitate.— V. In ejus morte et cruce.

THEMA.

Beatus, qui non fuerit scandalizatus in me.
Matth. XI.

Quando quis commune et grave periculum evadit beatum illum dicere solemus, v. g. qui in acri prælio vel naufragio salvus evasit. Quid ergo sibi vult, quod Christus beatum illum dicit, qui in ipso scandalizatus non fuerit? Quid enim scandalum, nisi lapis offensionis seu offendiculum? Unde Syrus vertit: *Felix ille, qui non impegerit in me*. Ergone Christus hominum Salvator potest esse alicui lapis offensionis? Et quidem permultis, ut felix sit dicendus qui in eo non impingit? Scio quidem ipsum lapidem appellari ab Isaiâ c. XXVIII. et S. Petro epist. c. II. verum *Lapide summum, angularem, electum, pretiosum*, qua vero ratione impingas in eum lapidem, qui in summo ædificii est? Quomodo in angularem, muris inclusum? Quomodo in electum, publicis viis remotissimum, et scrinio vel aureis annulis inclusum? Quomodo in pretiosum, qui nusquam fere major nunc avelana reperitur? Verius quidem vero est, talem lapidem esse Christum, et tamen nihilominus impegerunt in eum Judæi et gentiles multi. Sed qua tandem in re? Audiamus.

I. In ejus conversatione; quod non esset rigidissima, qualis erat Joannis Baptistæ, sed communis et accommodata moribus dominorum consuetis, uti Scribæ et Pharisei in malo obstinati, de quibus Christus Matth. XI. post factam Joannis legationem subdit: *Venit Joannes neque manducans, neque bibens, et dicunt: demonium habet. Venit Filius hominis manducans et bibens, et dicunt: Ecce homo vorax et potator vini, publicanorum et peccatorum amicus*. Quod explicans S. August. I. XI. contra Faust. cap. XXX. ait: « Joannes dictus est non manducans neque bibens: quia illo victu, quo Judæi utebantur, ille non utebatur. Hoc ergo nisi Dominus uteretur, non in ejus comparatione

manducans bibensque diceretur. » Indicant ergo Christum vitam duxisse cæteris fere communem et socialem, non austeram valde et eremiticam, qua de causa ipsi magis grati et addicti esse debebant.

Primo, qui cum aliis conversari debet; uti debuit Christus, « Convenientissimum est, ut se eis in conversatione conformet, secundum illud Apost. I. ad Cor. IX. Omnibus omnia factum sum. Et ideo convenientissimum fuit ut Christus in cibo et potu communiter se sicut alii haberet, » inquit D. Thom. III. p. q. XL. art. II. Eodem spectat quod Nicol. pontif. in c. exiit qui seminat, de Verb. signif. in VI. docet: « Cum Christus omnibus sit propositus in exemplar virtutis, decuisse, ut omnes, et fortes et infirmi in eo haberent, quod imitarentur; atque in illum intuentium nullus posset de virtute consequenda desperare. Quare summæ charitatis atque adeo perfectionis fuit, quod omnibus omnia fieri voluit » Confirmatur ex Apostolo, ad Hebr. II. inferente: Unde debuit per omnia fratribus similari, ut misericors fieret et fidelis Pontifex, h. e. ut suam misericordiam suavius et uberius in alios effunderet, munusque pontificis fideliter obiret. Quare venatores et aucupes viridibus se vestiunt? Ut viridi pratorum et silvarum, quas pervagantur, colori similes facti, feras et aves non absterreant ac fugent, sed ad se alluciant. Rursum cur venator, dispositis circa silvam omni ex parte retibus et excubitoribus, medius ipse cum clamoribus et canibus silvam permeat? Ut tam iis qui in dextra, quam iis, qui in læva parte stant cum venabulis, feras in retia cogat, et per totum venationis circum exaudiat. Eodem fine Christus mediam vivendi viam, hoc est, non nimis austeram, uti Joannes, neque laxam elegit, ut omnibus serviret, omnes lucrifaceret.

Secundo, ut ostenderet, quod « In omnibus talibus, (cibo, potu, vestitu, etc.) non usus rerum, sed libido utentis in culpa sit, ait S. August. I. III. de doctr. Christ. c. XII. Neque enim ullo modo quisquam sobrius crediderit Domini pedes ita unguento pretioso a muliere perfusos, ut luxuriosorum et nequam hominum solent, quorum talia convivia detestamur. » Ita August. Permisit ergo Christus juxta morem patriæ unguento, non tamen immoderato perungi pedes suos; quia id genti Hebræorum